

יאיר ניצני מרים גבה

אגדות האחים גריל

בתור אליעזר בן יהודה של הקציצות, תרשו לי להגיש לכם גרסה טבעונית ומעודכנת ל"שיר המנגל" שלי מהאייטיז

מדובר ביצירת מופת, לכל הדעות (ואם לא לכל הדעות, אז לדעתי). החלטתי לקרוא לה "שיר המנגל", אלא שחשוב לזכור שבשנות ה-80 לא קראו לזה מנגל אלא "על האש", או בפי המתנשאים – "ברביקיו" (פעולה אנגלוסי-קסית מהוקצעת ומפונפנת שלא התאימה ליי-שראלי החורני והמוזיע). המילה מנגל, שמקורה בטורקית בכלל, לא היתה חלק מהלקסיקון, ורק אחרי שהשיר תפס, הפכה לחלק מהשפה ולמונח הרשמי לצליית בשר על האש. סליחה על חוסר הצניעות, אבל במובן הזה, אני מר-גיש האליעזר בן יהודה של הקציצות, או אם תרצו – אליעזר בן שיפורה.

לאחרונה, כחלק מהמודעות הסביבתית לשמירה על הטבע, על כדור הארץ ועל בעלי החיים, חלה עלייה גדולה בכמות הצמחונים והטבעונים, לצד פעולות אקולוגיות אחרות כמו שימוש במכוניות חשמליות. טבעונית הופכת יותר ויותר פופולרית ונכונה פוליטית, ואפילו הנשיא שלנו צמחוני. אם אני קורא נכון את המפה, משתמשי הבנזין ואוכלי הבשר ימצאו את עצמם בעוד עשור או שניים במצב דומה לאלה שהיום מעשנים סיגריות בחורף הקר מחוץ לבנייני משרדים, דחויים ומנודים.

כחלק מההישרדות שלי, וכמי שתמיד קופץ על כל טרנד כדי לנסות להישאר בכוח על עגלת הקוליות, חשבתי שגם לצמחונים ולטבעונים מגיע שיר משלהם ליום העצמאות, ואני מגיש להם כאן את הגרסה הטבעונית לשיר המנגל, עם פרוסות דקות של גמבה וצנון.

איור: טל לזר

נשים וטף שמחליטים לעשות פיקניק בצומת הקרוב לביתם. השיר נכתב לבקשת ארוז טל במסגרת תוכנית הרדיו "מה יש", לרגל יום העצמאות. ארוז השמיע לי כמה פלייבקים ללא שירה, ואני החלטתי לכתוב מילים על בסיס הלהיט שהיה אז פופולרי מאוד Brother Louie, של הצמד הגרמני הדביק Modern Talking. למילים שלי לא היה שום קשר למילים המקוריות.

המילים היו:
כן, יצאנו אל המרחבים
והעמסנו ת'רכבים
ויצאנו אל הפיקניק,
כן, אני הכנתי שיפורים
וגם קשרתי ת'ילדים
פיקניק בצומת מסובים.

כבר נשרף השישליק, הקבבי בני בני
תרחצי ת'כלים, מותק, בובי בובי בובי
תן לי סטייק, נסתפק בשיפורי פודי פודי
ונשיר ונרקוד, פוצי מוצי פוצי מוצי.

פזמון:
פוצי מוצי פוצי מוצי, אל תרוצי, אל תרוצי
זה הזמן להוציא איזה סטייק שתרוצי
פוצי מוצי פוצי מוצי, אל תרוצי, אל תרוצי
זה הזמן להוציא איזה סטייק שתרוצי

מטס חיל האוויר בשמיים הוא מושלם עבור הגבר הישראלי, שכמו שהוא אוהב לדבר על סוגי קבב, הוא אוהב לברבר גם על מטוסי קרב, תקיפות ו"מבנים", ומדבר עליהם בביטחון של מפקד חיל האוויר, למרות שבצבא הוא היה פקיד בשלישות. המטס גם מאפשר לו, ברגעים שבהם עיני כולם נשואות אל עבר טייסו הנהדרים, להגניב אל פיו עוד קציצה, שלא נספרת לו כחלק מהארוחה. על הגבר גם מוטלת אחריות גדולה בתחום מציאת מקום פנוי והתמקמות בפארק. חשוב למצוא מקום שיהיה גם רחב ידיים, גם שקט (כדי שאפשר יהיה להרעיש), וגם מוצל (אבל לא מוצל מדי, שהעצים לא יישרפו).

כזכור לכם מטורים קודמים, כשאני מתקרב לאזור האש יש לי נטייה חזקה לשרוף את הבשר אפילו הגברת הראשונה הבינה שכאשר אנחי נו מזמינים אורחים לברביקיו, עדיף שאתרכזו באיסוף אשפה, ברחיצת כלים ובספונג'ה. יש מצב שירשתי את התכונה הזו מאבא שלי, כי גם כילד לא זכורה לי אפילו פעם אחת שבה הוא עמד מול מנגל. ביום העצמאות הוא בעיקר צילם מצעדים צבאיים.

היכולות הלא מרשימות שלי בתחום המי-נגול לא הפריעו לי להיות מזוהה עם הענף. לפני בערך 35 שנה כתבתי את השיר ששינה את חיי מסתם אדם למשורר לאומי. כתבתי אותו בעקבות התופעה המרתקת של גברים,

לקראת יום העצמאות אפשר לה-בחין בפעילות גוברת בעיתונות ובטלוויזיה בתחום הפרסומות לבשר, רהיטי גן ומכשירי ברביקיו. זה לא מפתיע, כי יום העצמאות הוא כבר כמה עשורים יום החג של המנגל ויום הנכבה של העופות, הפרות והכבשים, והמפ-רסמים רוצים למצות את הפוטנציאל המסחרי הטמון בו.

לא ברור איך בדיוק קשורים הפיקניק והשי-פורים לעניין העצמאות, הרי חוגגים פה יום הולדת למדינה ולא למועצת הלול. נכון שגם בבית המקדש שלנו עסקו בזבח, אבל שם תפ-קידו של הבשר היה לשמש קורבן לאלוהים, לא להידחס בפיתה לצד חומוס ומטבוחה.

את החומוס ואת הפיתות לקחנו מהעמים השכנים, ויש מצב שביום העצמאות אנח-נו בעצם חוגגים את הלאמת המאכלים של האויב, וגם דואגים לעשות את זה בפרהסיה, כדי שהם יראו וייראו.

משום מה יש הסכמה מקיר לקיר, או מציד-נית לצידנית, על כך שביום העצמאות הגבר הישראלי מקבל זיכיון בלעדי על הנפנוף והצ-לייה המשפחתיים. גברים שביום-יום לא תתפוס אותם מכינים אוכל, גם אם כל המשפחה שלהם על סף גוויעה ברעב, מופקדים ביום העצמאות על המנגל כאילו הם מינימום חיים כהן. זה קורה גם במקרים (כמו המקרה שלי) שבהם אין שום קשר בין יכולותיו של הגבר, שבשו-טף מתקשה להכין פיתות בלי שהם יהפכו לפחמים – לבין התפקיד הגסטרונומי החשוב שהוא צריך למלא.

בשיחות הסלון של השנים האחרונות גברים רבים מדברים בלהט על המנגלים שיש להם בחצר או במרפסת. בדיוק כמו שקורה לי בשי-חות על ריצה, הליכונים ואופניים, אני מגלה שאין לי שום דבר לתרום בשיחות הללו. מה לי ולדיונים מעמיקים על מכשירי ברביקיו, הש-וואות בין עוצמות להבה, ויכוחים על טכניקת הצלייה המועדפת ודיון בשאלה הרת הגורל אם עדיף להשתמש במעשנת עץ או בנינג'ה גריל ברזילאי. כשאני מנסה להתברך ולהגיד ש"אתמול קניתי גריל – זה הטעם בבסיסלי שאני הכי אוהב", כולם מסתכלים עלי כמו על ילד שמפריע לשיחה של המבוגרים.

תכלס, העניין של גברים ומנגל הוא קצת עולם ישן. עכשיו, כשהבישול הוא כבר לא נחלתן של נשים בלבד, ובזכות תוכניות הבי-שול בטלוויזיה גברים הפכו לבשלנים רגישים שנפשם הפיוטית אופה לחם, מחבתת כרובית ומתנה אהבים עם עגבנייה, אולי אפשר לשח-רר מאיתנו את החיבור הכפייטי למנגל, וכחלק מהשוויון בין המינים, לתת גם לנשים לנפנף. מצד שני, הגברים יתקשו לוותר על תפקידם המסורתי, שמאפשר להם להישאר קרובים לצ-לחת ורחוקים מהסמול טוק עם החותנת החור-פרת ליד השולחן.

השילוב היום-עצמאותי של בשר על האש עם

שיר המנגל 2021

כן – נוסעים באוטו על חשמל
שיפור של סלק ובצל
הטבעונים יוצאים לפיקניק
כן לקחנו סויה דמוי בשר
ושניצל תירס נהדר
טופו בטעם של קלקר (מתגעגע לבשר)

אין שישליק אנטרקוט או קבבי בני בני
גם קציצות מסרפד זה סבבי בני בני
אין פה סטייק נסתפק בקולרבי רבי רבי
יש רק מש על האש, אל תירה בי רבי רבי

פזמון:

מאמי מאמי מאמי מאמי
תסגני לי אדממי
ובמקום שתי ביצים
שייק ירוק של מיצים.

פוצי מוצי פוצי מוצי
אל תרוצי אל תרוצי
את נורא חלשה
כי אכלת רק כרישה.

yairn@israelhayom.co.il